

Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενότητα 2^η : Η Εσωτερική Αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γεώργιος Ανδρέου
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης
2. Ζώνη ελεύθερων συναλλαγών
3. Τελωνειακή ένωση
4. Κοινή αγορά/εσωτερική αγορά
5. ΟΝΕ
6. Ρυθμιστικές πολιτικές
7. ΕΟΚ και κοινή αγορά
8. Εσωτερική αγορά και Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
9. Κυκλοφορία προϊόντων-προσώπων-υπηρεσιών- κεφαλαίων
10. Η δυναμική της εσωτερικής αγοράς

Σκοποί ενότητας

- Να οριοθετηθούν και να περιγραφούν τα στάδια της οικονομικής ολοκλήρωσης.
- Να σκιαγραφηθεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς της Ε. Ε. και να συζητηθούν οι επιπτώσεις της για τις λοιπές δημόσιες πολιτικές.

Στάδια της οικονομικής ολοκλήρωσης

1. Ζώνη ελεύθερων συναλλαγών
2. Τελωνειακή ένωση
3. Κοινή αγορά (εσωτερική αγορά)
4. Οικονομική και νομισματική ένωση
5. Πλήρης οικονομική ένωση

Ζώνη ελεύθερων συναλλαγών

- Το πρώτο στάδιο οικονομικής ολοκλήρωσης μεταξύ κρατών.
- Μία μορφή διακυβερνητικής συνεργασίας.
- Τα κράτη μέλη καταργούν τα τέλη εισαγωγής και τα άλλα τελωνειακά εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που παράγονται στο εσωτερικό της επικράτειάς τους.
- Κάθε μέλος διατηρεί το δικό του εξωτερικό δασμολόγιο και τη δική του τελωνειακή πολιτική σχετικά με τρίτες χώρες.
- Υπό αυτό το καθεστώς, τα συνεργαζόμενα κράτη διατηρούν ανέπαφη την εθνική κυριαρχία τους.

Τελωνειακή ένωση

- Τα συνεργαζόμενα κράτη αίρουν όλα τα εμπόδια στην κυκλοφορία των προϊόντων (οποιασδήποτε προέλευσης) στο εσωτερικό της ένωσης.
- Τα κράτη χάνουν την τελωνειακή αυτονομία τους και εφαρμόζουν ένα κοινό εξωτερικό τελωνειακό δασμολόγιο (προς τις τρίτες χώρες).
- Για να διαχειρίζονται το κοινό δασμολόγιο, τα μέλη διαμορφώνουν και ασκούν μια κοινή εμπορική πολιτική.
- Η απελευθέρωση του εμπορίου έχει επιπτώσεις σε άλλες κοινές πολιτικές (όπως τη γεωργική, τη φορολογική και την πολιτική ανταγωνισμού).

Κοινή αγορά/ εσωτερική αγορά

- Ένας χώρος χωρίς εσωτερικά οικονομικά σύνορα, όπου διασφαλίζεται όχι μόνο η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, αλλά όλων των συντελεστών της παραγωγής: των ανθρώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων (οι “τέσσερις ελευθερίες”).
- Στην πράξη, τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίσουν: α) την ελευθερία κυκλοφορίας των αγαθών· β) την ελευθερία κυκλοφορίας των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων· γ) την ελευθερία εγκατάστασης προσώπων και εταιρειών στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους και της παροχής υπηρεσιών από αυτούς στο κράτος υποδοχής· και δ) την ελευθερία διακίνησης κεφαλαίων για προσωπικούς ή επιχειρηματικούς λόγους.
- Προκειμένου να λειτουργεί ικανοποιητικά η εσωτερική αγορά απαιτούνται κοινές συνοδευτικές πολιτικές και, επομένως, ευρείες εκχωρήσεις εθνικής κυριαρχίας.

Οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ) και πλήρης οικονομική ένωση (1/2)

- Η ΟΝΕ είναι ένα προηγμένο στάδιο πολυεθνικής ολοκλήρωσης το οποίο προϋποθέτει κοινή νομισματική πολιτική και στενά συντονισμένες οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών.
- Η ΟΝΕ θεμελιώνεται σε μια κοινή αγορά προϊόντων και υπηρεσιών αλλά είναι και η ίδια απαραίτητη για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς.

Οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ) και πλήρης οικονομική ένωση (2/2)

- Καταληκτικό στάδιο της διαδικασίας οικονομικής ολοκλήρωσης είναι η πλήρης οικονομική ένωση.
- Η λειτουργία μιας πλήρους οικονομικής ένωσης προϋποθέτει τον εναρμονισμό των επιμέρους δημοσιονομικών πολιτικών, καθώς και κοινές οικονομικές πολιτικές στη βάση μιας πολιτικής ένωσης.
- Στην πράξη, η εγκαθίδρυση μιας πλήρους οικονομικής ένωσης ισοδυναμεί με τη σύσταση ενός ομοσπονδιακού συστήματος διακυβέρνησης.

Ρυθμιστικές πολιτικές, αρνητική και θετική ολοκλήρωση

Η Ε.Ε παράγει δύο τύπους ρυθμιστικών πολιτικών:

- πολιτικές αρνητικής ολοκλήρωσης (κατάργηση των φραγμών στον ανταγωνισμό και στο διεθνές εμπόριο),
- πολιτικές θετικής ολοκλήρωσης (θέσπιση νέων Ευρωπαϊκών ρυθμίσεων)

Οι πολιτικές αρνητικής ολοκλήρωσης περιλαμβάνουν την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς και τις πολιτικές ανταγωνισμού. Συχνά θεωρούνται ως απορρυθμιστικές και όχι ρυθμιστικές.

Η ΕΟΚ και η κοινή αγορά (1/2)

Ο στόχος τη δημιουργίας μιας κοινής αγοράς που βασίζεται στον ανοιχτό ανταγωνισμό βρέθηκε εξ αρχής στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Άρθρο 2 της Συνθήκης ΕΟΚ (1958): «Η Κοινότητα έχει ως αποστολή, με τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς... να προάγει την αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, τη συνεχή και ισόρροπη επέκταση της οικονομίας, αυξημένη σταθερότητα, επιταχυνόμενη ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και στενές περισσότερο σχέσεις μεταξύ των κρατών που συνενώνει».

http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_el.htm

Η ΕΟΚ και η κοινή αγορά (2/2)

Ο στόχος της κοινής αγοράς περιελάμβανε:

- κατάργηση όλων των δασμών και ποσοτικών περιορισμών στις εσωτερικές εμπορικές συναλλαγές (δημιουργία ζώνης ελεύθερων συναλλαγών),
- θέσπιση Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου (δημιουργία τελωνειακής ένωσης),
- ανάπτυξη μιας Κοινής Εμπορικής Πολιτικής,
- μέτρα για την προώθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων.

Τα προβλήματα της κοινής αγοράς (1968-1985)

Η τελωνειακή ένωση εγκαθιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1968.

Ωστόσο, ως τα μέσα της δεκαετίας του 1980, η συνολική πρόοδος για την επίτευξη της κοινής αγοράς ήταν περιορισμένη.

Η περίοδος από το 1973 ως το 1985 χαρακτηρίστηκε ως η εποχή της «ευρωσκληρύνσης» και της «ευρωπαϊσιοδοξίας».

Παρατηρείται σημαντική επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος, η οποία οφείλεται τόσο σε εξωγενείς όσο και σε εσωτερικούς παράγοντες.

Τα κράτη μέλη της ΕΟΚ ακολουθούσαν προστατευτικές πολιτικές και υιοθέτησαν πλήθος παραδασμολογικών εμποδίων/ μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος που υπέσκαψαν τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

Το πρόγραμμα της εσωτερικής αγοράς (1985)

Απρίλιος 1985: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τη Λευκή Βίβλο για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Σε αυτή προσδιορίστηκαν 279 νομοθετικά μέτρα που θα έπρεπε να ληφθούν για να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά έως την 31^η Δεκεμβρίου 1992.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μιλάνου, (28-29 Μαΐου 1985) αποδέχθηκε τη Λευκή Βίβλο και αποφάσισε κατά πλειοψηφία να συγκαλέσει μια διακυβερνητική διάσκεψη που θα επεξεργαζόταν τις αναγκαίες τροποποιήσεις της Συνθήκης ΕΟΚ για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Η Εσωτερική αγορά και η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου (Δεκέμβριος 1985) υιοθέτησε την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, πρωταρχικός στόχος της οποίας ήταν η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Άρθρο 13 ΕΕΠ: «*Η Κοινότητα εκδίδει μέτρα για την προοδευτική εγκαθίδρυση της Εσωτερικής Αγοράς κατά τη διάρκεια χρονικής περιόδου που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 1992*». (Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, 1987)

Για να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, η ΕΕΠ προέβλεψε ότι το Συμβούλιο θα αποφάσιζε με ειδική πλειοψηφία (αντί της ομοφωνίας) για τα μέτρα που προορίζονται για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς με εξαίρεση τα μέτρα σχετικά με τη φορολογία, την ελεύθερη κυκλοφορία των ατόμων και τα δικαιώματα και συμφέροντα των μισθωτών.

Προτεραιότητες του προγράμματος της εσωτερικής αγοράς

Η προτεινόμενη νομοθεσία κάλυπτε τρεις τομείς:

1. Κατάργηση των φυσικών φραγμών: κατάργηση των ελέγχων στην κυκλοφορία αγαθών και προσώπων .
2. Κατάργηση των τεχνικών φραγμών στην κυκλοφορία των προϊόντων, των ανθρώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων.
3. Κατάργηση των οικονομικών φραγμών: εναρμόνιση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και των ειδικών φόρων κατανάλωσης (λχ. σε αλκοόλ, προϊόντα καπνού).

Η κατάργηση των τεχνικών φραγμών στην κυκλοφορία των προϊόντων 1/2

Έως το 1985, η «προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών» εκλαμβάνονταν ως «εναρμόνιση».

Ωστόσο, στις αρχές της δεκαετίας του 1980 αναπτύχθηκε η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, σύμφωνα με την οποία τα προϊόντα που πωλούνται νόμιμα σ' ένα κράτος μέλος επιτρέπεται να κυκλοφορούν ελεύθερα σε όλη την Ένωση.

Η νέα αρχή προέκυψε από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (απόφαση Cassis de Dijon του 1979) και ενσωματώθηκε στο πρόγραμμα της εσωτερικής αγοράς.

Η κατάργηση των τεχνικών φραγμών στην κυκλοφορία των προϊόντων 2/2

Η «νέα προσέγγιση» της Λευκής Βίβλου στην τεχνική εναρμόνιση:

- Καθιέρωση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης ως βασικής αρχής στην εσωτερική αγορά.
- Περιορισμός της εναρμόνισης στη θέσπιση ελάχιστων τεχνικών προτύπων, καθώς και προτύπων υγείας και ασφάλειας.
- Σύναψη συμφωνιών με ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης (CEN, CENELEC).
- Εισαγωγή της σήμανσης CE για τα προϊόντα που πληρούν τα πανευρωπαϊκά πρότυπα.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων

Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζόμενων

- Ελεύθερη κυκλοφορία των μισθωτών: κατάργηση κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας μεταξύ των εργαζόμενων των κρατών μελών όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.
- Ελεύθερη κυκλοφορία των αυτοαπασχολούμενων: δικαίωμα εγκατάστασης (δικαίωμα των φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων να ιδρύουν επιχειρήσεις στην επικράτεια άλλων κρατών μελών).

Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων: έως το 1995, τα κράτη μέλη της ΕΕ- πλην Ηνωμένου Βασιλείου, Ιρλανδίας και Δανίας- υιοθετούν τη Συνθήκη του Σένγκεν (1985). Το 1997 η Συνθήκη Σένγκεν ενσωματώνεται στο κοινοτικό κεκτημένο (με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ).

Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν πάνω από το 70% του ΑΕΠ της ΕΕ.

Η κατοχύρωση του δικαιώματος εγκατάστασης συνέβαλε στη μείωση των φραγμών στην ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών. Όμως, η ευρωπαϊκή αγορά υπηρεσιών παραμένει κατακερματισμένη.

2004: Η Επιτροπή προώθησε πρόταση Οδηγίας για τις υπηρεσίες.

Στόχος: το άνοιγμα της αγοράς των μη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (το 50% της οικονομικής δραστηριότητας στην ΕΕ) με βάση την αρχή της χώρας καταγωγής.

Η πρόταση προσέκρουσε στη σθεναρή αντίδραση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Νοέμβριος 2006: το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο καταλήγουν σε κοινή θέση. Η αρχή της χώρας καταγωγής εγκαταλείφθηκε, ενώ αυξήθηκε ο αριθμός των υπηρεσιών που εξαιρέθηκαν από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων

Άρθρο 67 Συνθήκης ΕΟΚ: η ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων απαιτούνταν μόνο «κατά το μέτρο που είναι αναγκαία για την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς».

Έως τα τέλη της δεκαετίας του 1980: περιορισμένη πρόοδος

Πρόγραμμα εσωτερικής αγοράς/ σχέδιο για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ): πλήρης απελευθέρωση από το 1990 (με μικρές εξαιρέσεις και μεταβατικές διατάξεις).

Ωστόσο, στην πράξη υφίστανται ακόμα εμπόδια στην κίνηση των κεφαλαίων λόγω της ύπαρξης διαφορετικών φορολογικών συντελεστών και τραπεζικών κανόνων.

Η δυναμική της εσωτερικής αγοράς (1/2)

Η εσωτερική αγορά έχει μεταβάλει ριζικά τις σχέσεις κράτους και αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μια δυναμική απορρύθμισης αλλά και αναρρύθμισης των αγορών

Δημόσιες προμήθειες: οι κυβερνήσεις δεν επιτρέπεται να ευνοούν τις εγχώριες επιχειρήσεις.

Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων: το δικαίωμα εγκατάστασης επεκτάθηκε στους μη εργαζόμενους.

Αμοιβαία αναγνώριση εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και τεχνικών προσόντων: σημαντικοί περιορισμοί στις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών

Καθιέρωση νομικών δικαιωμάτων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, στην υγειονομική περίθαλψη και σε πληρωμές κοινωνικής πρόνοιας

Οδηγίες για την απελευθέρωση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας.

Η δυναμική της εσωτερικής αγοράς (2/2)

Ώθηση για την υιοθέτηση νέων ρυθμιστικών πολιτικών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (πολιτική απασχόλησης και κοινωνική πολιτική, περιβαλλοντική πολιτική).

Ώθηση για την ανάπτυξη πολιτικών δαπανών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (πολιτική συνοχής, έρευνα και τεχνολογία).

Ώθηση για τη δημιουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Κίνητρο για αποτελεσματικό συντονισμό των εθνικών οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών.

Η παρακολούθηση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς

1997: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ υιοθέτησε σχέδιο δράσης για την εσωτερική αγορά:

- απλοποίηση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά,
- δέσμευση της Επιτροπής και των κρατών μελών να διασφαλίσουν πλήρως την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας.

1997: Η Επιτροπή εγκαινίασε το «βαθμολογικό πίνακα της εσωτερικής αγοράς» (ο οποίος επικαιροποιείται σε ετήσια βάση).

- καταγραφή των προσπαθειών των κρατών μελών να εφαρμόσουν τη σχετική νομοθεσία και της συχνότητας των παραβάσεων ανά κράτος μέλος.

Βιβλιογραφία

- Hix, S. (2009), *Το πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Μαραβέγιας, Ν., Τσινισιζέλης, Μ. (επιμ.) (2007), *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο.
- Moussis, N. (2011), *Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία πολιτικές*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Nugent, N. (2012), *Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.
- Wallace, W. , M. Pollack and A. Smith (eds.) (2010), *Policy-Making in the European Union* (Sixth Edition), London: Oxford University Press.
- Τσούκαλης, Λ. (1998), *Η Νέα Ευρωπαϊκή Οικονομία Στο Κατώφλι Του 21ου Αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Βιβλιογραφία

- «Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Συνθήκες περί αναθεωρήσεως των συνθηκών αυτών. Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Ψηφίσματα, Δηλώσεις», Λουξεμβούργο 1987. Διαθέσιμο στο http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/treaties_establishing_the_european_communities_single_european_act/treaties_establishing_the_european_communities_single_european_act_el.pdf. Τελευταία πρόσβαση στις 15/06/2015.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

- http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_el.htm, τελευταία πρόσβαση στις 22/06/2015
- http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_singleact_el.htm, τελευταία πρόσβαση στις 20/06/2015
- http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/?lang=gr&book=Book_2&s=1&e=20, τελευταία πρόσβαση στις 22/06/2015.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γεώργιος Ανδρέου. «Οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS394/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Ραμματά
Θεσσαλονίκη, εαρινό εξάμηνο 2014-2015

